

08.11.2018

Kokousaika Torstai 08.11.2018 kello 8:15 - 9:41

Kokouspaikka Toinen linja 7, 4. kers. nh. Kuljettaja

Läsnä

Jäsenet

Rissanen, Laura	puheenjohtaja
Suoranta, Anu	varapuheenjohtaja
Harjanne, Atte	
Hillman, Perttu	
Luoma, Tuomo	poistui 9:05, poissa: 152-158§
Stranius, Leo	poistui 9:37, poissa: 158§
Sutton, Kirsi Maria	
From, Heidi Johanna	varajäsen

Muut

Judström, Yrjö	hallintojohtaja
Jurva, Toni	yksikön johtaja
Kuukankorpi, Arttu	yksikön johtaja
Lehmuskoski, Ville	toimitusjohtaja
Lähdetie, Artturi	yksikön johtaja
Rajakallio, Karoliina	yksikön johtaja
Norrena, Elina	palvelukehitys- ja viestintäpäällikkö
Mutka, Rain	hallintopäällikkö
Päivärinta, Ari	asiantuntija
	saapui 8:19, poistui 9:17, paikalla: 151§

Puheenjohtaja

Laura Rissanen	149-158 §
----------------	-----------

Esittelijät

Ville Lehmuskoski	toimitusjohtaja 149-151 §
Yrjö Judström	hallintojohtaja 152 §, 157-158 §
Karoliina Rajakallio	yksikön johtaja 153-154 §
Artturi Lähdetie	yksikön johtaja 155 §

08.11.2018

	Toni Jurva	yksikön johtaja 156 §
Pöytäkirjanpitäjä	Rain Mutka	hallintopäällikkö 149-158 §

08.11.2018

---

§	Asia	
149	Asia/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
150	Asia/2	Liikenneliikelaitoksen johtokunnan kokousajat kevätkaudella 2019
151	Asia/3	HKL:n talouden osavuosikatsaus 1.1. - 30.9.2018
152	Asia/4	Basware Oyj:n ostolaskujen käsittelyjärjestelmän ylläpitoa ja verkkolaskujen vastaanottoa koskeva palveluhankinta
153	Asia/5	Liikenneliikelaitoksen johtokunnan lausunto Mika Raatikaisen ja 18 muun allekirjoittajan aloitteesta koskien kulttuuriratikan saamista Kontulaan
154	Asia/6	Liikenneliikelaitoksen johtokunnan lausunto Björn Månssonin ja 15 muun allekirjoittajan aloitteesta koskien museoraitiovaunulinjan perustamista esimerkiksi Kauppatorin ja Linjojen välille
155	Asia/7	Pohjois-Haagan liityntäpysäköintialueen perusparannusurakkaa koskeva hankinta
156	Asia/8	Hissien ja liukuportaiden kunnossapitopalvelua koskeva hankinta
157	Asia/9	Ilmoitusasiat ja johtokunnan esille ottamat asiat
158	Asia/10	Liikenneliikelaitoksella tehtyjen päätösten seuraaminen

§ 149

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Samalla liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi jäsenet Harjanteen ja Suttonin sekä varatarkastajiksi jäsen Hillmanin ja varapuheenjohtaja Suorannan.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

08.11.2018

Asia/2

§ 150

Liikenneliikelaitoksen johtokunnan kokousajat kevätkaudella 2019

HEL 2018-010521 T 00 00 02

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti pitää varsinaiset kokouksensa kevätkaudella 2019 kello 8:15 alkaen seuraavasti:

- 17.1.
- 21.2.
- 21.3.
- 18.4.
- 16.5.
- 13.6.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Rain Mutka, hallintopäällikkö, puhelin: 310 35108
rain.mutka(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Johtokunnan jäsenet ja varajäsenet

Toimitusjohtaja
Yksiköiden johtajat
Johtokunnan sihteerit
Viestintä
Kaupunginsihteerit
Yksiköiden sihteerit
Hankinta
Kaupunginkanslia

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

08.11.2018

Asia/2

Johtokunta päättää varsinaisista kokouksistaan kutakin kalenterivuotta varten erikseen ja kokoontuu ylimääräisiin kokouksiinsa puheenjohtajan kutsusta.

Varsinaisten kokousten lisäksi johtokunta pitää iltakoulukokouksia, jotka alustavan suunnitelman mukaan pidettäisiin kevätkaudella 2019 klo 16:00 alkaen seuraavasti:

- 7.2.
- 7.3.
- 4.4.
- 2.5.
- 6.6.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Rain Mutka, hallintopäällikkö, puhelin: 310 35108
rain.mutka(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Johtokunnan jäsenet ja varajäsenet
Toimitusjohtaja
Yksiköiden johtajat
Johtokunnan sihteerit
Viestintä
Kaupunginsihteerit
Yksiköiden sihteerit
Hankinta
Kaupunginkanslia

08.11.2018

Asia/3

§ 151
HKL:n talouden osavuosisikatsaus 1.1. - 30.9.2018

HEL 2018-004507 T 02 02 01

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti merkitä tiedoksi HKL:n osavuosisikatsauksen 1.1. – 30.9.2018.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi
Ville Lehmuskoski, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
ville.lehmuskoski(a)hel.fi

Liitteet

1 HKL_osavuosisikatsaus_1-9

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Raportointikauden merkittävimmät tapahtumat

HKL:n tavoiteohjelman kehittämisohjelmat

Helsingin kaupunkistrategia 2017 - 2021 hyväksyttiin 27.9.2017 kaupunginvaltuustossa. Joukkoliikenteen pitkän aikajänteen kehittämiskymien kannalta olennaista ovat mm. tavoitteet raideliikenteen ja sähköbussien käytön lisäämiseksi sekä linjaukset Vihdintien ja Tuusulanväylän kaupunkibulevardien ja Malmin raitiotien suunnittelusta.

Helsingin kaupunkistrategian lisäksi HKL:n tavoiteohjelma vuosille 2016 - 2024 luo perustaa HKL:n toiminnan kehittämiseksi. Tavoiteohjelmassa määritellään HKL:n strategiset tavoitteet ja niitä toteuttavat toimenpidekokonaisuudet eli kehitysohjelmat. Ensimmäisenä HKL käynnisti operatiivisen tehokkuuden, omaisuuden hallinnan ja turvallisuuden kehitysohjelmat.

08.11.2018

Operatiivisen tehokkuuden kehitysohjelmalla tavoitellaan HKL:n liikenteen hoidon ja sitä tukevien toimintojen tehostamista. Niin tehtyjen kansainvälisten benchmarking-tutkimusten kuin omaan toimintaan pureutuvien selvitysten perusteella tehostamistarve on noin 10 %, jotta HKL on kustannustehokkuudeltaan kansainvälisten markkinoiden kärkeä. Tehostamistarve vaihtelee merkittävästi toiminnoittain. Vuoden 2016 tasoon verrattuna HKL on jo vuositasolla tehostanut toimintaansa 4,9 milj. eurolla ja kustannustehokkuutta parantavia toimia on toteutuksessa parhaillaan 3,1 milj. euron mittaluokassa. Vielä kesken ja suunnitellussa olevat toimenpiteet mukaan lukien HKL arvioi parantavansa tehokkuutta vuositasolla yli 15 milj. euroa vuoteen 2021 mennessä.

Omaisuuksien hallinnan kehitysohjelma liittyy HKL:n rooliin Helsingin joukkoliikenteen infrastruktuurin sekä metro- ja raitioliikenteen kaluston omistajana, kehittäjänä ja ylläpitäjänä. Olemassa oleva omaisuus on mittava ja HKL:n tekemät korvaus-, ylläpito- ja uudisinvestoinnit pääsääntöisesti 100 - 200 milj. euroa vuodessa. Vastuu investointien toteuttamisesta tarkoituksenmukaisella ja tehokkaalla tavalla on suuri. Omaisuuksien hallinnan kehitysohjelmalla HKL etsii keinoja mm. nykyisen omaisuuden ylläpidon laadun ja kustannustehokkuuden tarkoituksenmukaiseen hallintaan, joukkoliikenneinfrastruktuurin mahdollistaman tulovirran kasvattamiseen luomalla mahdollisuuksia eri palveluiden kehittämiseen yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa sekä uusinvestointien aiempaa korkeatasoisempaan kustannusohjaukseen ja laadunhallintaan. Vuonna 2018 HKL:ssä on käynnistetty omaisuuslajikohtainen ohjausryhmätyöskentely ja projektien ja omaisuuslajien hallinnan uudet toimintatavat.

Turvallisuuden kehitysohjelman myötä HKL parantaa toimintamalleja liikenteessä, varikoilla, työmailla, kalustossa ja infrastruktuurissa. Turvallisuustyön perusteita määrittää alun perin kaupunkiraideliikennelailla voimaantunut sääntely, joka on siirtymässä/siirtynyt liikennepalvelulakiin ja raideliikennelakiin. Viranomaissääntelyn lähtökohtana on itsevalvonta, joka perustuu HKL:n turvallisuusjohtamisjärjestelmään. Turvallisuusjohtamisjärjestelmää päivitetään vuoden 2018 aikana vastaamaan kattavasti myös raitioliikenteen nykytilaa. HKL:n organisaatioturvallisuusohje valmistui vuonna 2018.

Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi) auditoi säännöllisesti HKL:n toimintaa ja seuraava auditointi on loppusyksystä 2018. Edellisessä auditoinnissa todettujen poikkeamien osalta HKL:llä ja Trafilla oli seurantapalaveri syyskuussa.

Ensimmäisellä vuosineljänneksellä HKL on ottanut käyttöön riskien hallinnassa RamRisk -ohjelmiston ja tarkoitus on loppuvuoden aikana yk-

siköittäin ja koko HKL:n tasolla käydä läpi kattavasti HKL:n riskit ja esittää niistä yhteenveto johtokunnalle.

Raitioliikenteen liikennöintisopimus

HKL:n johtokunta jätti kokouksessaan 13.9.2018 HSL:lle tarjoutumisen Raide-Jokerin ja kantakaupungin raitioliikenteen liikennöinnistä. Tarjoutumisessa HKL alentaa kantakaupungin raitioliikenteen operoinnin hintaa 11 %:lla. Tarjoutumisen kustannustasoa arvioitaessa on syytä ottaa huomioon HKL:n menneiden vuosikymmenten vahva panostus kustannustehokkuuteen, sillä 1990-luvun puolivälin kustannustasoon verrattuna raitioliikenteen tuotanto on jo nykyisin 15 % edullisempaa. Vertailukohtana bussiliikenteen kustannustaso on samassa ajassa kilpailutuksen myötä alentunut noin 10 %.

HKL:n tulevaisuuden kannalta ratkaisevaa on, minkä päätöksen HSL tekee liikennöinnin järjestämistavasta. HSL:n hallitus tulee HKL:n antaman tarjoutumisen pohjalta joulukuussa 2018 päättämään, onko HKL yhteiskunnalle paras toimija raitioliikenteen liikennöitsijäksi. HKL:n tarjoutumisen valmistelu ja sen pohjaksi tehtävä työ niin laadun kuin kustannustehokkuuden parantamiseksi ovat olleet HKL:n erityisen huomion keskiössä koko vuoden 2018. HKL on hankkinut myös ulkopuolisen professoritason asiantuntijalausannon mahdollisen sopimuksen solmimista koskien. Lausunnon perusteella ei ole estettä sille, että HSL neuvottelee ja tekee HKL:n kanssa Raide-Jokerin ja kantakaupungin liikennöinnistä sopimuksen ilman tarjouskilpailumenettelyä.

Länsimetro

Vuoden 2017 marraskuussa matkustajaliikenteelle avatun länsimetron liikennöinnin ja infrastruktuurin hallinnan toimintamalleja vakiinnutettiin. Vuonna 2018 HKL on kokeillut myös tiheämmän 2,5 minuutin vuorovälin ruuhkaliikenteen toteuttamista Matinkylään saakka. Liikennöinnissä huolia alkuvuonna aiheutti kuljettajapula, johon kuljettajakoulutuksella ja esimiestyön kehittämällä on vastattu.

HKL on yhteistyössä Länsimetro Oy:n kanssa kehittänyt toimintamalleja länsimetron infran hallinnan hoitamiseksi niin yhteiskunnan kuin infran omistajan kannalta mahdollisimman hyvin palvelevasti. HKL hoitaa länsimetron infrastruktuurin kunnossapitoa ja huoltoa Länsimetro Oy:n kanssa tehdyn yhteistyösopimuksen perusteella. Lähtökohtana yhteistyössä on, että kantametron ja länsimetron infra muodostavat yhden pääkaupunkiseudun metrojärjestelmäkokonaisuuden, jota kunnossapidetään ja huolletaan yhtenä kokonaisuutena. Länsimetro Oy:n länsimetron omistajana kuuluu varmistaa länsimetron elinkaaren toteuttaminen suunnitellusti ja Länsimetro Oy toteuttaa omistajavalvontaansa mm. auditoimalla HKL:lle kuuluvia tehtäviä.

HKL on viimeisimmän vuosineljänneksen aikana vähentänyt länsimetron toiminnan käynnistymisvaiheessa tullutta ja sen jälkeen kertynyttä huoltovelkaa niin, että tavoitteena on purkaa koko huoltovelka loppuun mennessä. HKL on lisännyt länsimetroon kohdistettuja sekä omia että palveluntuottajilta hankittuja resursseja. Syyskuussa 2018 aloitti HKL:n ja länsimetron yhteydenpitoa koordinoiva asiakaspalvelupäällikkö.

Raide-Jokeri

Raide-Jokerin infrahankkeen allianssi jatkoi sekä rataosuuden että varikon suunnittelua. Hankkeen seuraava kustannusarvio valmistuu lokakuussa 2018. Edellinen toukokuussa valmistunut arvio kustannuksista oli 355 M€, mikä on 80 miljoonaa euroa enemmän kuin kaupunginvaltuustojen hyväksymän hankesuunnitelman enimmäishinta. Allianssi jatkaa suunnittelua vuoden 2019 alkuun ja valmistelua ohjataan vahvasti niin, että kaikki keinot etsitään hankesuunnitelman mukaisen tavoitehinnan saavuttamiseksi.

Kruunusillat -hanke

Kruunusillat -hankkeen aikataulu on kesän aikana tarkentunut siten, että hankkeen rataosuuden toteuttavan allianssin toimijat valitaan vuoden 2019 aikana ja hankkeen kehitysvaihe päättyy vuonna 2020, jolloin myös siltaurakoiden toteuttaja valitaan. Hankeen rakentaminen alkaa vuonna 2021 ja päättyy arviolta vuonna 2025, jolloin liikenne voisi alkaa vuoden 2026 aikana. Laajasalon raitiotievarikon suunnittelukilpailun voittajaksi valittiin suunnitelma Scapes, jossa raitiotievarikon ympärille toteutettaisiin 6-7 asuinrakennusta yhdeksi hybridikortteliksi. Hankkeen suunnittelu jatkuu viitesuunnitelman tarkentamisella vuoden 2018 aikana. Varikon on tarkoitus valmistua Kruunusillat-hankkeen mukaisessa aikataulussa vuonna 2025.

Raitiovarikkojen kehittämissuunnitelma

HKL:n valmisteleva raitioliikennettä koskeva raitiovarikkosuunnitelma hyväksyttiin laajan Helsingin hallinnon läpikäyneen valmisteluprosessin jälkeen kaupunginhallituksessa elokuussa 2018. Varikkosuunnitelman täytäntöönpanoon liittyvät toimet alkavat niin, että ensimmäiseksi Ruskeasuon nykyinen bussivarikko korvataan raitiovaunu- ja bussivarikolla. Hankkeen toteuttaa HKL-konserniin kuuluva Ruskeasuon Varikkokiinteistö Oy. Hankesuunnitteluvaihe on menossa vuonna 2019 tapahtuvaa päätöksentekoa varten ja hankepäätös on tarkoitus esitellä loppukeväästä 2019 konsernijaostolle. Ruskeasuon varikon toteuttamisen jälkeen arviolta vuonna 2022 käynnistyy Koskelan raitiovarikon perusteellinen uudistaminen.

Kaupunkipyöräpalvelu

Vuonna 2018 valmisteltiin yhteistyösopimus kaupunkipyöräpalveluista Helsingin ja Espoon kesken. Sopimuksen myötä Helsingin ja Espoon kaupunkipyöräpalvelut ovat käyttäjille täysin yhteen toimivat. HKL toteutti myös kaupunkipyöräpalvelun ajallisen laajennuksen niin, että kaupunkipyöräkausi alkoi keväällä 2018 toukokuun sijasta jo huhtikuun alussa. Lisäksi HKL:n johtokunta päätti 14.6.2018 kaupunkipyöräpalvelun laajennuksesta niin, että vuonna 2019 kaupunkipyöräpalvelun piiriin tulee 88 uutta pyöräasemaa ja 880 pyörää. Palvelu laajenee arviolta ainakin Pitäjänmäelle ja Helsingin itäisiin kaupunginosiin. HKL:n sopimusjärjestely kaupunkipyöräoperaattorin kanssa on viimeistelty viimeisimmän vuosineljänneksen aikana ja tullaan allekirjoittamaan lokakuussa 2018.

Variotram -raitiovaunut

HKL teki marraskuussa 2017 Bombardier Transportationin kanssa Variotram -raitiovaunuja koskevien hankintasopimusten purkamisesta sovintosopimuksen, jonka soveltaminen on katsauskautena edennyt suunnitellusti. Kaikki Variotram -raitiovaunut poistuvat liikenteestä vuoden 2018 loppuun mennessä. HKL:n neuvottelut raitiovaunujen jälleennyynnistä sovintosopimuksen ehtojen mukaisesti ovat edenneet viimeisen vuosineljänneksen aikana niin, että esisopimus myynnistä allekirjoitettiin lokakuussa 2018.

Uudet raitiovaunut

HKL teki 13.7.2018 Transtech Oy:n kanssa hankintasopimuksen kymmenen uuden Artic-matalalattiaraitiovaunun hankkimiseksi niin, että kaikki tämän optiosarjan raitiovaunut toimitetaan vuoden 2019 aikana. HKL teki myös 17.8.2018 Transtech Oy:n kanssa lisäsopimuksen hankintasopimukseen niin, että HKL palauttaa Transtech Oy:lle esisarjan raitiovaunut ja Transtech Oy toimittaa niiden tilalle kaksi uutta raitiovaunua. Tämän järjestelyn etuna on mm. se, että näin Helsingissä noin 40 vuoden ajan liikennöivät Artic-raitiovaunut ovat mahdollisimman yhdenmukaisia ja niiden huoltotoiminnot on tehokasta järjestää. Sopimus on nyt lokakuussa täytäntöönpanovaiheessa.

Oikeudenkäynnit

Metron automatisointia koskevien sopimusten purkuasian käsittely on jatkunut Helsingin käräjäoikeudessa koko vuoden ajan kirjallisten materiaalien toimittamisella. Suulliset käsittelyt alkoivat lokakuussa 2018 ja kestävät kesäkuun loppuun 2019.

Suoritteet

HKL:n tuottamassa raitio- ja metroliikenteessä tehtiin yhteensä 109,1 milj. matkaa tammi-syyskuussa. Raitioliikenteessä matkoja tehtiin 2,2 % edellisvuotta enemmän ja metroliikenteessä 35,0 %. Raitioliikenteessä matkustajamäärää nostaa elokuussa 2017 tehdyt linjastomuutokset ja metroliikenteessä länsimetron käynnistyminen marraskuussa 2017. Suomenlinnan lauttaliikenteessä matkustajia oli 3,2 % edellisvuotta enemmän.

Paikkakilometrit, jotka kuvaavat matkojen tarjontaa, lisääntyivät edellisvuodesta raitioliikenteessä 10,4 % ja metroliikenteessä 65,9 %.

Raitio- ja metroliikenteessä myös liikennesuoritteet olivat selvästi suuremmat kuin edellisenä vuonna vastaavana ajankohtana. Raitioliikenteessä uudet Artic-vaunut ovat mahdollistaneet sen, että matalalattia-vaunukaluston osuus ajetuista linjakilometreistä on noussut. Vanhoilla korkealattiaisilla nivelvaunuilla ajettiin enää erittäin vähän linjakilometrejä.

Talousarvion sitovat tavoitteet

HKL:n ennustetaan saavuttavan vuonna 2018 sitovista tavoitteista kaksi (2) kahdeksasta (8). Laitoksen sitovista tavoitteista taloudellisen tuloksen ja toiminnan kokonaiskustannusten (tuottavuustavoite) ennakoidaan toteutuvan tavoitteen mukaisesti.

Asiakastyytyväisyyden ennustetaan jäävän tavoitteesta molemmissa liikennöintimuodoissa. Raitioliikenteessä viimeisimpien tutkimustulosten mukaan suurin muutos arvosanassa on lasku vaunujen siisteydessä. Laskuun vaikuttavat myös linjastomuutoksen sekä lipunmyynnin loppumisen aiheuttama epävarmuus ja puutteet kyvyssä neuvoa ja opastaa asiakkaita näissä tilanteissa. Myös HSL:n kyselyn rakenteeseen tehdyillä muutoksilla arvioidaan olevan liikennöitsijäarvosanaa laskeva vaikutus. Metron heikentyneen asiakastyytyväisyyden taustalla on useita länsimetron aloitukseen linkittyviä tekijöitä. Henkilöstövaje ja useat yksittäiset tekniset viat ja niiden saama korkea medianäkyvyys vaikuttavat käyttäjien kokemukseen tuotetun liikenteen luotettavuudesta ja laskevat arvosanaa voimakkaasti.

Myös liikennöinnin luotettavuuden ennustetaan jäävän tavoitteista. Pääasiallisena syynä metroliikenteen tavoitetta alhaisempaan ajettujen lähtöjen osuuteen on ollut alkuvuodesta alkaen ollut henkilökuntapula ja osittain myös tekniset viat. Raitioliikenteen tavoitetta alhaisemman ajettujen lähtöjen osuuden syitä ovat tammikuussa ollut kalustopula sekä ennakoitua suurempi henkilökuntapula syyskuusta alkaen.

Matkustajien kokeman järjestyksen ja turvallisuuden ennustetaan jäävän tavoitteista. Raitioliikenteen osalta muutoksen syytä on vaikea ar-

vioida, koska järjestyksenpidon näkökulmasta muutosta toiminnassa tai huomattavia häiriöitä ei ole ollut. Heikentyneen turvallisuuden tunteen taustalla lieneekin koko joukkoliikenteeseen kohdistuva epävarmuus luotettavuudesta. Metromatkustajien heikentyneen turvallisuuden tunteen taustalla on metron henkilöstövaje ja useat yksittäiset tekniset viat sekä niiden saama korkea medianäkyvyys. Nämä seikat vaikuttavat käyttäjien kokemukseen tuotetun liikenteen luotettavuudesta ja laskevat arvosanaa voimakkaasti.

Henkilöstö

HKL:n henkilöstömäärä oli 1 208 henkilöä 30.9.2018 (30.9.2017: 1 227). Vuoden 2017 lopussa henkilöstömäärä oli 1 236. Keskimäärin tammi-syyskuussa henkilöitä oli 1 231, kun vastaavalla kaudella vuonna 2017 henkilöitä oli keskimäärin 1 229.

Käyttötalous

Koko vuoden liikevaihtoennuste on 202,3 milj. euroa eli 13,3 milj. euroa vähemmän kuin tulosbudjetissa. Raitioliikenteen liikennöintikorvauksen ennakoidaan toteutuvan 4,0 milj. euroa budjetoitua pienempänä, mistä 2,2 milj. euroa johtuu pääomakorvausosuudessa tapahtuneesta muutoksesta Variotram-vaunujen osalta.

HSL:ltä veloitettavia infrakorvauksia on toteutumassa 3,7 milj. euroa ja kaupungin tukea 3,7 milj. euroa budjetoitua vähemmän. Infraan liittyviä käyttömenoja on toteutumassa selvästi budjetoitua vähemmän. Esimerkiksi ratojen profilointi, johon oli budjetoitu 1,4 milj. euroa, siirtyy vuodelle 2019.

Menoissa poistoja on toteutumassa 4,6 milj. euroa budjetoitua vähemmän. Suurin yksittäinen syy on Variotram-raitiovaunujen jäljellä olleen hankintamenon alaskirjaus 31.12.2017, joten vaunuista ei toteudu poistoja vuonna 2018 (TB18: 2,2). Kirjaus liittyi sopimukseen, jossa vaunujen toimittajan kanssa sovittiin vaunujen palauttamisesta toimittajalle vuoden 2018 aikana. Myös varikoiden ja metroasemien peruskorjausten sekä HKL:n toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönoton siirtyminen eteenpäin vähentää vuoden 2018 poistoja.

Palveluiden ostoja on toteutumassa 39,2 milj. euroa eli 5,2 milj. euroa budjettia vähemmän. Ratojen profilointi on siirtymässä vuodelle 2019, joten vuoden 2018 aikana toteutuu profiloinnin kuluja 1,4 milj. euroa vähemmän kuin on budjetoitu. Myös rakennusten vuosikorjauksia ja siivouksia sekä ulkopuhdistuksia on toteutumassa selvästi budjetoitua vähemmän.

Henkilöstökulujen ennuste on 63,8 milj. euroa eli 1,7 milj. euroa budjettia vähemmän. Kuljettajien ja tuntipalkkaisten palkkakulut ovat jäämässä budjetoitua pienemmiksi.

Liiketoiminnan muut kulut ovat ennusteessa 24,7 milj. euroa eli 1,6 milj. euroa budjettia vähemmän. Länsimetro Oy:lle maksettavia yhtiövastikkeita tullaan maksamaan budjetissa ennakoitua vähemmän.

HKL:n tilikauden tulosennuste on 1,5 (TB18: 0) milj. euroa.

Investoinnit

Syyskuun loppuun mennessä investointimenoja on toteutunut 77,4 milj. eurolla. Suurimmat yksittäiset investoinnit ovat olleet Artic-raitiovaunujen maksut. Vuoden 2018 aikana toimitettavien 20 optiovaunun maksuja on maksettu 31,9 milj. euroa ja jo toimitettujen 40 vaunun maksuja on suoritettu 5,3 milj. eurolla syyskuun loppuun mennessä. Artic vaunujen optio 3 (10 vaunua) maksuja on toteutunut 3,2 milj. euroa, vaunut toimitetaan HKL:lle vuonna 2019. Raide-Jokerin ratainfra suunniteltuun on toteutunut investointimenoja 6,6 milj. euroa.

Investointien nettoennuste on 124,8 milj. euroa, kun tulosbudjetin investoinnit ovat 164,9 milj. euroa. HKL:n investointikohteista muun muassa metrosiltojen, metroasemien ja varikoiden peruskorjaukset eivät ole toteutumassa siinä laajuudessa vuonna 2018 kuin tulosbudjettivaiheessa ennakoitiin.

Tilikauden suurimmat investoinnit ovat uudet raitiovaunut 50,1 milj. euroa, josta 40,6 milj. euroa kohdistuu tänä vuonna HKL:lle toimitettaviin optio 1:n 20 vaunun maksuihin. Muita suuria investointeja ovat Raide-Jokerin infra 9,8 milj. euroa, Hakaniemen metroaseman peruskorjaus ja kehittäminen 6,0 milj. euroa, Kalasataman liityntäpysäköinti 5,0 milj. euroa, uudet metrovaunut 3,4 milj. euroa, Helsingin metron asetinlaitteen uusiminen 2,9 milj. euroa ja Kruunusillat 2,5 milj. euroa.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmoskoski

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi
Ville Lehmoskoski, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
ville.lehmoskoski(a)hel.fi

Liitteet

1 HKL_osavuosikatsaus_1-9

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 53250
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite
Toinen linja 7 A
Helsinki 53

Puhelin
3101071
Faksi

Y-tunnus

Tilinro

Alv.nro

08.11.2018

Asia/3

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 16.08.2018 § 113

HEL 2018-004507 T 02 02 01

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti merkitä tiedoksi HKL:n osavuosikatsauksen 1.1. – 30.6.2018.

03.05.2018 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Minna Kivioja, yksikön sihteeri, puhelin: 310 78455
minna.kivioja(a)hel.fi

§ 152

Basware Oyj:n ostolaskujen käsittelyjärjestelmän ylläpitoa ja verkkolaskujen vastaanottoa koskeva palveluhankinta

HEL 2018-011317 T 02 08 02 01

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti oikeuttaa Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen tilaamaan suoramarkkinat Basware Oyj:ltä ostolaskujen sähköisen käsittelyjärjestelmän ylläpidon ja verkkolaskujen vastaanottopalvelun kaudella 1.12.2018 – 31.12.2020 yhteensä enintään 85.000,00 euron arvonlisäverottomaan kokonaishintaan.

Esittelijä

hallintojohtaja
Yrjö Judström

Lisätiedot

Ilmi Koivistoinen, taloussihteeri, puhelin: 310 35106
ilmi.koivistoinen(a)hel.fi
Ann-Mari Tiainen, hankintasuunnittelija, puhelin: 310 35942
ann-mari.tiainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Otteet

Ote
Hankinta
Sopimussihteeri
Taloussuunnittelupäällikkö
Taloussihteeri

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Basware Oyj:n toimittama ostolaskujen käyttöjärjestelmä on ollut käytössä HKL:ssä vuodesta 2002. Järjestelmällä on HKL:ssä 170 käyttäjää. Järjestelmän kautta käsiteltiin noin 21 000 ostolaskua vuonna 2017.

Esittelijän perustelut

Hankinta perustuu Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen ja Basware Oyj:n väliseen toistaiseksi voimassaolevaan sopimukseen. Sopimus on astunut voimaan 14.6.2002.

Aiemmat päätökset:

Toimitusjohtajan päätös 23§, 20.2.2017	77.000,00 eur (alv 0%)
Toimitusjohtajan päätös 43§, 9.3.2016	39.000,00 eur (alv 0%)
Toimitusjohtajan päätös 3§, 5.1.2015	30.000,00 eur (alv 0%)
Toimitusjohtajan päätös 10§, 16.1.2014	34.000,00 eur (alv 0%)
Toimitusjohtajan päätös 6§, 11.1.2013	34.000,00 eur (alv 0%)
Toimitusjohtajan päätös 2§, 13.1.2012	30.000,00 eur (alv 0%)
Toimitusjohtajan päätös 5§, 18.1.2011	24.000,00 eur (alv 0%)
Toimitusjohtajan päätös 16§, 2.2.2010	23.199,96 eur (alv 0%)
Toimitusjohtajan päätös 9§, 26.1.2009	16.393,44 eur (alv 0%)
Toimitusjohtajan päätös 14§, 14.1.2008	23.625,00 eur (alv 0%)
Toimitusjohtajan päätös 4§, 8.1.2007	24.590,16 eur (alv 0%)
Hallintojohtajan päätös 35§, 21.12.2005	22.700,00 eur (alv 0%)
Hallintojohtajan päätös 3§, 21.1.2005	20.000,00 eur (alv 0%)
Hallintojohtajan päätös 26§, 10.2.2004	35.000,00 eur (alv 0%)
Hallintojohtajan päätös 23.9.2002 (277 §) ja 24.2.2003 (29 §)	45.115,80 eur (alv 0%)

Erityisalojen hankintalaki 1398/2016 43 §, mom 2: " teknisestä tai yksinoikeuden suojaamiseen liittyvästä syystä vain tietty toimittaja voi toteuttaa hankinnan."

Tämän päätöksen jälkeen ostolaskujen sähköisen käsittelyjärjestelmän ylläpitoa ja verkkolaskujen vastaanottopalvelua on tilattu Basware Oyj:ltä yhteensä 563.624,36 eurolla (alv 0%).

Lisäksi johtokunta päättää oikeuttaa toimitusjohtajan tekemään hankintaan ja hankinnan ehtoihin vähäisiä muutoksia hankinnan kestäessä esille tulleiden tarpeiden mukaisesti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Yrjö Judström

Lisätiedot

Ilmi Koivistoinen, taloussihteeri, puhelin: 310 35106
ilmi.koivistoinen(a)hel.fi
Ann-Mari Tiainen, hankintasuunnittelija, puhelin: 310 35942
ann-mari.tiainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, liikenneliikelaitoksen johtokunta

08.11.2018

Asia/4

Otteet

Ote

Hankinta
Sopimussihteeri
Taloussuunnittelupäällikkö
Taloussihteeri

08.11.2018

Asia/5

§ 153

Liikenneliikelaitoksen johtokunnan lausunto Mika Raatikaisen ja 18 muun allekirjoittajan aloitteesta koskien kulttuuriratikan saamista Kontulaan

HEL 2018-011134 T 00 00 03

Lausunto

Liikenneliikelaitoksen johtokunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon koskien valtuutettu Mika Raatikaisen aloitetta tukea Kontulan kulttuuriratikka -yhteisön hakemusta vanhan raitiovaunun sijoittamiseksi Kontulaan:

Valtuustoaloitteessa viitataan HKL:n hankkeeseen luovuttaa vanhoja, liikennekäytöstä poistettuja raitiovaunuja uusiokäyttöön hakemusten perusteella. Kontulan Kulttuuriratikka -yhteisö on yksi hakijoista.

Vaunut luovutetaan kilpailun julkistamisen yhteydessä määriteltyjen kriteerien perusteella: vaunun uuden käyttötarkoituksen tulee mm. olla kaupunkikulttuuria tukevaa ja vaunun arvon mukaista ja vaunusta tulee huolehtia niin, että se pysyy raitioliikenteen arvon mukaisessa, historiaa kunnioittavassa kunnossa.

Valinnan tekee HKL:n toimitusjohtaja viranhaltijapäätöksensä. Päätös pyritään tekemään marras-joulukuussa 2018. HKL:n johtokunta toteaa vielä, että se ei voi ottaa kantaa yhden hakijan puolesta, vaan katsoo, että viranhaltijapäätös tulee tehdä hakijakokonaisuus huomioon ottaen.

Esittelijä

yksikön johtaja
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Elina Norrena, palvelukehitys- ja viestintäpäällikkö, puhelin: 310 35104
elina.norrena(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

yksikön johtaja
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Postiosoite
PL 53250
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite
Toinen linja 7 A
Helsinki 53

Puhelin
3101071
Faksi

Y-tunnus

Tilinro

Alv.nro

08.11.2018

Asia/5

Elina Norrena, palvelukehitys- ja viestintäpäällikkö, puhelin: 310 35104
elina.norrena(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 154

Liikenneliikelaitoksen johtokunnan lausunto Björn Månssonin ja 15 muun allekirjoittajan aloitteesta koskien museoraitiovaunulinjan perustamista esimerkiksi Kauppatorin ja Linjojen välille

HEL 2018-009595 T 00 00 03

Lausunto

Liikenneliikelaitoksen johtokunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon koskien valtuutettu Björn Månssonin aloitetta perustaa museoraitiovaunulinja liikennöimään esimerkiksi Kauppatorin ja Linjojen välillä.

HKL näkee, että tällä hetkellä valmiuksia aloittaa museoliikennettä ei ole. HKL on ainoa raitiliikenteen liikenneluvan haltija, ja museoliikenne veisi runsaasti sekä kuljettaja-, huolto- että säilytysresursseja, mikä olisi pois linjaliikenteen operoinnista.

Aloitteessa esitetyn mukaisesti museoliikenteen järjestämismahdollisuuksia tulevaisuudessa on kuitenkin syytä tutkia. Helsingin kaupunki onkin jo käynnistänyt Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan vetämän hankkeen, jossa selvitetään asiaa. Mikäli raitiovaunujen museointia tai museoliikenteen järjestämistä tullaan edistämään, tulee Helsingin kaupungilla olla valmius tukea hanketta taloudellisesti.

Valtuustoaloitteessa viitataan HKL:n tekemään päätökseen luovuttaa vanhoja, liikennekäytöstä poistettuja raitiovaunuja uusiokäyttöön hakeusten perusteella sekä päätökseen luopua tulevaisuudessa Vallilan ja myöhemmin Töölön varikoista varikoiden uudistamisen yhteydessä.

HKL:n luovuttamat vanhat raitiovaunut eivät pääsääntöisesti enää sovellu liikennekäyttöön, mikä on yksi syy vaunuista luopumiseen. Osa vaunuista on kuitenkin kunnostettavissa tarvittaessa juuri museoliikenteen tarpeisiin. Tämä on luovuttamisen yhteydessä huomioitu niin, että osa vaunuista tullaan luovuttamaan vastaanottajille määräaikaaisesti, mikäli Helsingin kaupunki tulevaisuudessa haluaa aloittaa museoliikenteen tai perustaa nykyistä laajemman raitiovaunumuseon esimerkiksi jommallekummalle käytöstä poistuvalla raitiovaunuvarikolle.

Utlåtande om Björn Månssons och 15 andra undertecknades initiativ till att inrätta en museispårvagnslinje till exempel mellan Salutorget och Linjerna

Direktionen för Helsingfors affärsverk trafikverket beslutar ge stadsstyrelsen följande utlåtande angående fullmäktigeledamoten Björn Månsson

sons initiativ till att inrätta en museispårvagnslinje som skulle trafikera till exempel mellan Salutorget och Linjerna.

HST anser att det för närvarande inte föreligger förutsättningar för att inleda museitrafik. HST är det enda som innehar ett trafikillstånd till spårvägstrafik, och museitrafiken skulle sluka mycket förar-, service- och förvaringsresurser från bedrivandet av linjetrafiken.

I enlighet med det som föreslås i initiativet är det dock skäl att undersöka möjligheterna till museitrafik i framtiden. Helsingfors stad har redan inlett ett projekt där frågan utreds. Projektet leds av Kultur- och fritidssektorn. Om deponering av spårvagnar på museum eller ordnande av museitrafik ska främjas, ska Helsingfors stad ha beredskap att ekonomiskt stödja projektet.

I fullmäktigeinitiativet hänvisas till HST:s beslut att överlåta gamla, avställda spårvagnar för återanvändning utifrån ansökningar samt beslutet att i framtiden avstå från depåerna i Vallgård och senare i Tölö i samband med att depåerna förnyas.

De gamla spårvagnar som HST överlåtit lämpar sig i regel inte längre för att användas i trafiken, vilket är en av orsakerna till att man avstått från dem. En del vagnar kan emellertid vid behov sättas i stånd för just museitrafikens behov. Detta har beaktats i samband med överlåtelsen så att man kommer att överlåta en del vagnar till mottagarna för en viss tid, ifall Helsingfors stad i framtiden vill inleda museitrafik eller grunda ett större spårvagnsmuseum än det nuvarande till exempel på någondera av de depåer som tas ur bruk.

Esittelijä

yksikön johtaja
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Elina Norrena, palvelukehitys- ja viestintäpäällikkö, puhelin: 310 35104
elina.norrena(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

yksikön johtaja
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

08.11.2018

Asia/6

Elina Norrena, palvelukehitys- ja viestintäpäällikkö, puhelin: 310 35104
elina.norrena(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 155

Pohjois-Haagan liityntäpysäköintialueen perusparannusurakkaa koskeva hankinta

HEL 2018-009243 T 02 08 03 01

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti oikeuttaa liikenneliikelaitoksen (HKL) tilaamaan Pohjois-Haagan liityntäpysäköintialueen perusparannusurakan rakentamisen ja rakennuttamisen Helsingin Kaupunki, Kaupunkiympäristö Rakennuttamiselta yhteensä enintään 969.600,00 euron arvonlisäverottomaan kokonaishintaan rakennuttamistarjouksen Infra2-18-76 mukaisesti.

Esittelijä

yksikön johtaja
Artturi Lähdetie

Lisätiedot

Johanna Nyyssönen, isännöitsijä, puhelin: 310 34785
johanna.nyyssonen(a)hel.fi
Eeva Lindroos, hankinta-asiantuntija, puhelin: 310 34879
eeva.lindroos(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Otteet

Ote
Hankinta
Kirjanpito
Sopimussihteeri
Toimitusjohtaja
Hallintojohtaja
Yksikön johtaja
Hankepäällikkö
Isännöitsijä

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hanke koskee Pohjois-Haagan aseman liityntäpysäköintialuetta. Liityntäpysäköintialue on HKR:ltä siirtyvä liityntäpysäköintihanke ja on sovit-

08.11.2018

tu, että RYA/RAKE tekee alueen työt loppuun. Alueella tehdään samanaikaisesti Pohjois-Haagan asemanseudun rakentamista ja perusparannusta.

Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 2.182.200,00 eroa (alv 0 %), josta HKL:n osuus rakentamisurakasta on 923.400,00 euroa (alv 0%). Lisäksi HKL:n kustannuksiksi kuuluu rakennuttamispalkkio 46.200,00 euroa (alv 0 %).

Hankesuunnitelma on hyväksytty HKL:n Muu liikenne infra-salkun ohjausryhmässä 23.8.2018.

Toimitusjohtajan hankepäätös 93 §, 17.10.2018:

Toimitusjohtaja päätti hyväksyä esityksen mukaisen Pohjois-Haagan liityntäpysäköintialueen perusparannusurakan hankesuunnitelman niin, että kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 969.600,00 euroa (alv 0 %).

Esittelijä

yksikön johtaja
Artturi Lähdetie

Lisätiedot

Johanna Nyyssönen, isännöitsijä, puhelin: 310 34785
johanna.nyyssonen(a)hel.fi
Eeva Lindroos, hankinta-asiantuntija, puhelin: 310 34879
eeva.lindroos(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Otteet

Ote
Hankinta
Kirjanpito
Sopimussihteeri
Toimitusjohtaja
Hallintojohtaja
Yksikön johtaja
Hankepäällikkö
Isännöitsijä

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristön toimiala Liikenneliikelaitos Toimitusjohtaja 17.10.2018 § 93

HEL 2018-009243 T 02 08 03 01

Päätös

Toimitusjohtaja päätti hyväksyä Pohjois-Haagan liityntäpysäköintialueen perusparannusurakan hankesuunnitelman yhteensä enintään 969.600,00 euron arvonlisäverottomaan kokonaishintaan.

Hankesuunnitelma on hyväksytty HKL:n omaisuudenhallinnan ohjausryhmässä.

Päätöksen perustelut

Hanke koskee Pohjois-Haagan aseman liityntäpysäköintialuetta. Liityntäpysäköintialue on HKR:ltä siirtyvä liityntäpysäköintihanke ja on sovittu, että RYA/RAKE tekee alueen työt loppuun.

Hanke tehdään samanaikaisesti muun Pohjois-Haagan asemanseudun rakentamisen ja perusparannuksen kanssa. HKL:lle kuuluvassa hankkeessa perusparannetaan liityntäpysäköintialue, jolloin nykyistä liityntäpysäköintikapasiteettia saadaan kasvatettua 67 autopaikkaan.

Nyt perusparannettava pysäköintialue sijaitsee kehäradan varressa, joten pysäköintimahdollisuuksien parantuessa, saadaan asiakkaita houkuteltua käyttämään liityntäliikennettä ja näin edistetään joukkoliikennettä pääkaupunkiseudulla.

Liityntäpysäköinnin kehittäminen lisää joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja kulkumuoto-osuutta ja siten tukee Helsingin kaupunkistrategian tavoitteita.

Lisätiedot

Johanna Nyyssönen, isännöitsijä, puhelin: 310 34785
johanna.nyyssonen(a)hel.fi

08.11.2018

Asia/8

§ 156

Hissien ja liukuportaiden kunnossapitopalvelua koskeva hankinta

HEL 2018-010266 T 02 08 02 00

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti oikeuttaa HKL:n tilaamaan hissien ja liukuportaiden kunnossapitopalvelua tarjouspyynnön (33H17) mukaisin hankintakorein yhteensä enintään 3.500.000 euron arvosta (alv 0%). Sopimuskausi on viisi (5) vuotta, alkaen sopimuksen allekirjoittamisesta. Lisäksi johtokunta oikeutti HKL:n tekemään tarvittavia sopimustarkennuksia ja -muutoksia.

Tilaukset tehdään hankintakilpailun tulosten perusteella kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen antaneilta tarjoajilta hankintakoreittain seuraavasti:

- Kantametron hissit kori 1 Kone Hissit Oy
- Kantametron hissit kori 2 Kone Hissit Oy
- Kantametron liukuportaat kori 1 Suomen Hissiurakointi Oy
- Kantametron liukuportaat kori 2 Kone Hissit Oy

Lisäksi sopimus oikeuttaa HKL:n käyttämään tarjouspyynnön 33H17 mukaista viiden (5) vuoden optiota länsimetron tasonvaihtolaitteiden kunnossapitoon nykyisen voimassa olevan huoltosopimuksen päätyttyä seuraavasti:

- Länsimetron hissit kori 3 Kone Hissit Oy
- Länsimetron liukuportaat kori 3 Suomen Hissiurakointi Oy

Tarjouspyynnössä on lisäksi huomioitu kantametron kohteisiin viisi (5) vuotinen optiokausi perussopimuskauden jälkeen.

Optiokausien käytöstä johtokunta päättää erikseen ennen perussopimuskauden päättymistä.

Esittelijä

yksikön johtaja
Toni Jurva

Lisätiedot

Kalervo Kahila, isännöitsijä, puhelin: 310 35945
kalervo.kahila(a)hel.fi

Liitteet

1 Tarjosten vertailutaulukko_

08.11.2018

Asia/8

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hankinta perustuu tarjouskilpailuun 33H/17, jossa Kone Hissit Oy ja Suomen Hissiurakointi Oy:n tarjoukset olivat kokonaistaloudellisesti edullisimmat hankintakoreittain tehdyssä vertailussa.

HKL:n hallinnoimilla metroasemilla on yhteensä 239 eri ikäisiä tasonvaihtolaiteita. Suurimmalla osalla laitteista on oma huoltosopimus omine ehtoineen, jolloin kokonaisuuden hallinta on tehotonta. Tasonvaihtolaitteiden huoltoja ovat suorittaneet laitteiden toimittajat. Tällä kilpailutuksella saavutetaan kustannussäästöjen lisäksi sopimusten parempi hallinta sekä hissien ja liukuportaiden käytettävyyden ja kokonaistilan selkeämpi seuranta.

Huoltosopimusten sisältö määriteltiin siten, että hisseille tulee nykyisten sopimusten mukainen kaiken kattava huoltosopimus (täyshuolto) ja liukuportaiden osalta siirrytään kaiken kattavasta täyshuoltosopimuksesta HKL:n määrittelemään huoltosopimuksen sisältöön (perushuolto).

Kustannussäästöpotentiaali hankintakoreittain:

Kori	Laitemäärä	Nykyiset kustannukset / vuosi	Kilpailutetut kustannukset / vuosi	Säästöt / vuosi	Säästöt (%)
Kantametrone hissit kori 1	25 KPL	82 675,16 €	51 246,94 €	31 428,22 €	38 %
Kantametrone hissit kori 2	20 KPL	72 425,68 €	41 873,89 €	30 551,79 €	42 %
Kantametrone liukuportaat kori 1	19 KPL	456 000,00 €	36 778,52 € + varaosat ja huoltosopimukseen kuulumattomat korjaukset 120 000,00 € *	156 778,52 €	66 %
Kantametrone liukuportaat kori 2	60 KPL	429 945,36 €	106 854,07 € + varaosat ja huoltosopimukseen kuulumattomat korjaukset 300 000,00 € *	23 091,29 €	5 %

* kilpailutetut kustannukset eivät sisällä liukuportaisiin vaihdettavia varaosia. Varaosien vuosikustannukset ovat arvioita perustuen aikaisempaan menekkiin ja korien laitemäärään.

Hankinnan kulku

HKL käynnisti hankinnan julkaisemalla hankintailmoituksen Hilma-ilmoituskanavassa 9.3.2018 ja Euroopan unionin virallisen lehden täydennyssosan verkkoversiossa (TED) 14.3.2018 tunnuksella 2018/S 051-113877. Hankintamenettelyä käytettiin erityisalojen hankintalain (1398/2016) mukaista neuvottelumenettelyä. Osallistumishakemuksia saapui määräaikaan 13.4.2018 yhteensä neljä (4) kappaletta seuraavilta yrityksiltä:

- Kone Hissit Oy
- Otis Oy
- Schindler Oy
- Suomen Hissiurakointi Oy

HKL käsitteli osallistumishakemukset ja valitsi osallistumispyynnössä ilmoitettujen vertailuperusteiden mukaisesti kaikki vähimmäisvaatimukset täyttäneitä ehdokasta mukaan tarjouskilpailuun:

- Kone Hissit Oy
- Otis Oy
- Schindler Oy
- Suomen Hissiurakointi Oy

Alustava tarjouspyyntö sekä neuvottelut

HKL lähetti edellä mainituille ehdokkaille neuvottelukutsut ja alustavat tarjouspyynnöt 11.5.2018. Ensimmäinen neuvottelukierron käytiin kesäkuun 2018 aikana. Neuvottelukierroksella käsiteltiin mm. neuvottelumenettelyssä noudatettavia menettelyjä, ehdokkaiden teknistä ja aikataullista toimintakykyä, tilaajan keskeisiä vaatimuksia hankinnalle sekä ehdokkaiden alustavia ehdotuksia ja näkemyksiä hankinnan toteuttamisesta.

Lopullinen tarjouspyyntö

HKL julkaisi lopullisen tarjouspyynnön 5.9.2018. Lopulliset tarjoukset tuli jättää 21.9.2018 mennessä. Määräaikaan mennessä lopullisen tarjouksen jättivät seuraavat tarjoajat:

- Kone Hissit Oy
- Otis Oy
- Suomen Hissiurakointi Oy

Toimittajan valinta

Kaikkien tarjoajien tarjoukset olivat tarjouspyynnön mukaiset, jonka jälkeen tarjouksille laskettiin vertailuhinta hankintakoreittain tarjouspyynnön mukaisesti seuraavasti:

- Hinnan painoarvo kokonaispisteistä on 70 %.
- Laadun painoarvo on 30 %.

Absoluuttiset laatupisteet laskettiin yhteen vertailutaulukossa esitetyllä tavalla. Laatuvertailussa saadut pisteet muutettiin vertailuhintaan vaikuttavaksi laskennalliseksi alennusprosentiksi seuraavasti 1 piste = 1 alennusprosentti.

Laatuvertailussa pisteytettiin seuraavat tarjoajien tarjouksissaan esittämät asiat:

- Palvelukuvaus (maksimipistemäärä 20 pistettä)
- Automaattinen vikadiagnostiikka (maksimipistemäärä 10 pistettä)

Laatuvertailun suoritti HKL:n asiantuntijaryhmä. Laatupisteiden perustelut on esitetty vertailutaulukossa, joka on esityslistan liitteenä (liite 1).

Esittelijä

yksikön johtaja
Toni Jurva

Lisätiedot

Kalervo Kahila, isännöitsijä, puhelin: 310 35945
kalervo.kahila(a)hel.fi

Liitteet

1 Tarjousten vertailutaulukko_

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Päätöshistoria

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 11.10.2018 § 140

HEL 2018-010266 T 02 08 02 00

Päätös

Poistettiin.

08.11.2018

Asia/8

Käsittely

11.10.2018 Poistettiin

Esittelijä poisti asian esityslistalta.

Esittelijä

yksikön johtaja
Toni Jurva

Lisätiedot

Kalervo Kahila, tekninen isännöitsijä, puhelin: 310 35945
kalervo.kahila(a)hel.fi
Tuomas Alakurtti, hankinta-asiantuntija, puhelin: 310 78501
tuomas.alakurtti(a)hel.fi

08.11.2018

Asia/9

§ 157

Ilmoitusasiat ja johtokunnan esille ottamat asiat

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti merkitä asiat tiedoksi.

Esittelijä

hallintojohtaja
Yrjö Judström

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus (Khs)

Khs 1.10.2018 § 631, asia/15

Osallistuvan budjetoinnin toteuttaminen 2018 - 2019
HEL 2018-004039 T 00 01 00

[Linkki pöytäkirjaan](#)

Khs 22.10.2018 § 688, asia/9

Helsingin ja Turun yhteinen Itämeri-toimenpideohjelma 2019–2023
HEL 2018-010130 T 11 00 01

[Linkki pöytäkirjaan](#)

Pormestarin päätöspöytäkirja 15.10.2018 § 146

Kaupungin hallintoelinten päätösten seuraaminen

Päätös

Pormestarin sijainen päätti, ettei hän ota kaupunginhallituksen käsiteltäväksi asioita, joissa seuraavat viranomaiset ovat tehneet päätöksen viikolla 41:

===

johtokunnat

===

- liikenneliikelaitos 11.10.2018

08.11.2018

Asia/9

[Linkki päätökseen](#)

Esittelijä

hallintojohtaja
Yrjö Judström

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

08.11.2018

Asia/10

§ 158

Liikenneliikelaitoksella tehtyjen päätösten seuraaminen

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti merkitä tiedoksi, että johtokunnan puheenjohtajan ilmoitukset viikolta 40 - 42/2018, ettei ota/esittele otettavaksi johtokunnan käsiteltäväksi seuraavia toimitusjohtajan ja yksiköiden johtajien tekemiä päätöksiä:

Toimitusjohtaja	§ 82 – 94
Yhteiset palvelut, hallintojohtaja	§ 24 – 28
Toiminnanohjaus, yksikön johtaja	
Infra ja kalusto, yksikön johtaja	§ 140 – 143
Kunnossapito, yksikön johtaja	§ 56 – 57
Liikennöinti, yksikön johtaja	§ 7

[Linkki päätöksiin](#)

Esittelijä

hallintojohtaja
Yrjö Judström

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

hallintojohtaja
Yrjö Judström

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

08.11.2018

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 149, 150, 151, 153, 154, 157 ja 158 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

2

MUUTOKSENHAKU HANKINTAPÄÄTÖKSEEN

Pöytäkirjan 152, 155 ja 156 §:t.

Tähän päätökseen tyytymätön asianosainen voi hakea päätökseen muutosta vaatimalla hankintaoikaisua tai tekemällä valituksen markkinaoikeudelle taikka molemmat.

OHJEET HANKINTAOIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Oikaisuvaatimusaika

Asianosaisen on esitettävä vaatimus 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta ratkaisusta.

Muutoksenhaku markkinaoikeuteen ei estä vaatimasta hankintaoikaisua.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi käyttäen ehdokkaan tai tarjoajan hankintayksikölle ilmoittamaa sähköistä yhteystietoa, katsotaan vastaanottajan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi tavallisena kirjeenä, ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei ehdokas tai tarjoaja näytä tiedoksianton tapahtuneen myöhemmin.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

08.11.2018

Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolta hankintaoikaisua vaaditaan, on Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen johtokunta.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Hankintaoikaisuvaatimus pannaan vireille kirjallisesti ilmoittamalla

- hankintayksikön päätös tai muu ratkaisu, johon hankintaoikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi.

Sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on mainittava oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi. Jos oikaisua vaativan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava myös tämän nimi sekä tarvittavat yhteystiedot.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin oikaisua vaativa halua vedota vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

08.11.2018

VALITUSOSOITUS MARKKINAOIKEUDELLE

Valitusaika

Valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi käyttäen ehdokkaan tai tarjoajan hankintayksikölle ilmoittamaa sähköistä yhteystietoa, katsotaan vastaanottajan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi tavallisena kirjeenä, ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei ehdokas tai tarjoaja näytä tiedoksianton tapahtuneen myöhemmin.

Hankintaoikaisun vireilletulo ei vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosaisella on oikeus hakea muutosta valittamalla markkinaoikeudelle.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään markkinaoikeudelle.

Markkinaoikeuden asiointiosoite on seuraava:

Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Sähköpostiosoite: markkinaoikeus@oikeus.fi
Faksinumero: 029 56 43314
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5
Puhelinnumero: 029 56 43300

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

08.11.2018

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle

Ilmoitus valituksen tekemisestä hankintayksikölle

Valittajan tai hänen edustajansa on ilmoitettava kirjallisesti hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeudelle.

Ilmoitus on tehtävä osoitteeseen:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

08.11.2018

Odotusaika

EU-kynnysarvot ylittävien hankintojen osalta hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksi.

Oikeudenkäyntimaksu

Markkinaoikeus perii asian käsittelystä maksua 2000 euroa, jos hankinnan arvo on alle 1 miljoona euroa; 4000 euroa, jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa ja alle 10 miljoonaa euroa; ja 6000 euroa, jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

08.11.2018

Liikenneliikelaitoksen johtokunta

Laura Rissanen
puheenjohtaja

Rain Mutka
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Atte Harjanne

Kirsi Maria Sutton

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 16.11.2018.